

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ім.Івана Франка

Кафедра статистики
Факультет економічний

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан економічного факультету
проф.Панчишин С.М. _____

Робоча навчальна програма

Предмет **Статистика та облік у сільському господарстві**
Спеціальність **Прикладна статистика**
Факультет **Економічний**
Форма навчання

Виписка з навчального плану

№ семестру	К-сть годин	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Залік	Іспит	СР
9	72	36	18		+	+		17

Затверджено
на засіданні кафедри статистики
Протокол № 1 від "1" вересня 2009 р.
Завідувач кафедри
_____ проф.Матковський С.О.

Рекомендовано методичною радою
економічного факультету
"___" _____ 2009 р.
Голова ради: _____

Анотація

У сучасному суспільстві статистика стала одним з важливих інструментів управління національною економікою. Вона збирає інформацію, яка характеризує економічний розвиток країни, культури та життєвого рівня населення. З допомогою статистичної методології отримана інформація узагальнюється, аналізується і в кінцевому результаті дає можливість побачити струнку систему взаємозв'язків в економічному комплексі.

Курс "статистика сільського господарства" характеризує земельні фонди, посівні площі, агротехніку, рівень урожайності і валових зборів, стан і розвиток тваринництва, основні засоби, собівартість продукції, продаж продукції рослинництва і тваринництва.

Зміст дисципліни враховує зміни, які відбулися в економіці України, згідно переходу на міжнародні стандарти.

Метою курсу є ознайомлення студентів зі статистичними методами при роботі з економічною інформацією. Важливим завданням є вивчення собівартості сільськогосподарської продукції, продуктивності праці, валової продукції сільського господарства в порівняннях і поточних цінах.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- використовувати сучасну систему показників статистики сільського господарства;
- застосовувати методи статистичного аналізу для дослідження стану сільського господарства;
- проводити спеціально організовані статистичні спостереження;
- використовувати стандартні статистичні програми для обробки даних на ПЕОМ.

Тематичний план

Тема 1. Об'єкт, предмет, методи, завдання та організація статистики сільського господарства.

Тема 2. Статистика землекористування та земельних угідь.

Тема 3. Статистика посівних площ сільськогосподарських культур.

Тема 4. Статистика виробництва продукції рослинництва.

Тема 5. Статистика багаторічних насаджень і агротехніки.

Тема 6. Статистика чисельності, складу і відтворення сільськогосподарських тварин.

Тема 7. Статистика виробництва продукції тваринництва і продуктивності сільськогосподарських тварин.

Тема 8. Статистика продукції сільського господарства.

Тема 9. Статистика основних засобів, сільського господарства.

Тема 10. Статистика праці в сільському господарстві.

Тема 11. Статистика виробничих затрат і собівартості продукції у сільському господарстві.

Тема 12. Статистика реалізації продукції сільськогосподарськими товаровиробниками.

Тема 13. Особливості вибіркового статистичного спостереження сільськогосподарського виробництва.

Зміст програми за темами

Тема 1. Об'єкт, предмет, методи, завдання та організація статистики сільськогосподарства (2год.)

Предмет статистики сільськогосподарства. Вплив особливостей сільськогосподарського виробництва на характер і прийоми обрахування статистичних та економічних показників. Завдання статистики сільськогосподарства. Організація сільськогосподарської статистики в Україні.

Тема 2. Статистика землекористування та земельних угідь (2год.)

Завдання і зміст земельної статистики в Україні. Класифікація земельних угідь. Організація обліку земельного фонду і земельних угідь. Облік меліорованих земель. Значення статистики земельних угідь у контролі за правильним використанням землі.

Самостійна робота - 2 год.

Тема 3. Статистика посівних площ сільськогосподарських культур (4 год.)

Завдання статистики рослинництва. Статистика посівних площ: оперативний і заключний облік; облік сортових посівів. Особливості обліку посівних площ під окремими сільськогосподарськими культурами. Методи аналізу даних про посівні площі.

Самостійна робота - 2 год.

Тема 4. Статистика виробництва продукції рослинництва (4 год.)

Статистика валютного збору і врожайності сільськогосподарських культур. Основні види показників врожаю і врожайності. Економіко – статистичний аналіз валового збору і врожайності.

Самостійна робота -2 год.

Тема 5. Статистика багаторічних насаджень і агротехніки (2 год.)

Статистичне вивчення багаторічних насаджень. Статистика агротехнічних заходів.

Самостійна робота -1 год.

Тема 6. Статистика чисельності, складу і відтворення сільськогосподарських тварин. (4 год.)

Завдання статистики тваринництва. Облік поголів'я сільськогосподарських тварин. Статистика чисельності і складу поголів'я худоби: класифікація худоби, перерахування худоби в умовне поголів'я, визначення середнього поголів'я, організація обліку поголів'я худоби, показники динаміки чисельності худоби, організація перепису худоби.

Статистика відтворення стада: оборот стада, показники парування маточного поголів'я, розплоду маточного поголів'я, вибракування худоби.
Самостійна робота - 2 год.

Тема 7. Статистика виробництва продукції тваринництва і продуктивності сільськогосподарських тварин (2 год.)

Статистика продуктивності худоби і виробництва продукції тваринництва. Облік кормів і контроль за їх використанням. Статистика кормів. Аналіз даних про стан тваринництва.

Самостійна робота -2 год.

Тема 8. Статистика продукції сільського господарства (2 год.)

Склад продукції сільського господарства. Валова продукція. Матеріальні витрати. Валова додана вартість.

Самостійна робота -2 год.

Тема 9. Статистика основних засобів сільського господарства (2 год.)

Поняття про основні засоби сільського господарства і завдання статистики основних засобів. Склад основних засобів. Оцінка основних засобів. Аналіз даних про основні засоби. Завдання статистики механізації та електрифікації сільського господарства. Показники чисельності машинно-тракторного парку. Облік витрат пального і мастильних матеріалів. Облік тракторів, комбайнів і сільськогосподарських машин.

Тема 10. Статистика праці в сільському господарстві (2 год.)

Статистика чисельності працівників в сільському господарстві. Оплата праці в сільському господарстві. Показники продуктивності праці. Аналіз даних про продуктивність праці в сільському господарстві.

Тема 11. Статистика виробничих витрат і собівартості продукції у сільському господарстві (2 год.)

Поняття про собівартість продукції сільського господарства і завдання статистики собівартості. Структура собівартості продукції. Аналіз собівартості продукції. сільського господарства. Індекси динаміки собівартості продукції.

Тема 12. Статистика реалізації продукції сільськогосподарськими товаровиробниками. (2 год.)

Предмет, завдання та організація статистики продажу продукції. Відмінності статистики реалізації у сільськогосподарських підприємств і господарств населення. Закупівельні ціни. Розрахунок індексів закупівельних цін.

Тема 13. Особливості вибірових статистичних спостережень у сільському господарстві. (6 год.)

Суть статистичного спостереження. Мета, об'єкти статистичного спостереження. Способи відбору одиниць для вибірового спостереження. Організація вибірового обстеження. Переваги і недоліки вибірового обстеження.

Самостійна робота -4 год.

Плани семінарських (практичних) занять

Заняття 1. *Статистика землекористування і земельних угідь (2 год.).*

1. Особливості сільськогосподарського виробництва та їх вплив на характер і прийоми обрахування статистичних та економічних показників.
2. Завдання статистики сільського господарства.
3. Організація сільськогосподарської статистики в Україні.
4. Організація обліку земельного фонду і земельних угідь.
5. Розв'язування тестів та задач.

Заняття 2. *Статистика посівних площ сільськогосподарських культур (2 год.).*

1. Статистика посівних площ: оперативний і заключний облік; облік сортових посівів.
2. Особливості обліку посівних площ під окремими культурами.
3. Розв'язування тестів та задач.

Заняття 3. *Статистика виробництва продукції рослинництва. Статистика багаторічних насаджень та агротехніки (2 год.).*

1. Статистика багаторічних насаджень.
2. Статистика агротехнічних заходів.
3. Статистика валового збору і врожайності. Аналіз даних про валовий збір і врожайність.
4. Розв'язування тестів та задач.

Заняття 4. *Статистика чисельності, складу і відтворення сільськогосподарських тварин. Статистика виробництва продукції тваринництва (2 год.).*

1. Основні завдання статистики тваринництва та методи проведення розрахунків.
2. Статистика поголів'я худоби та птиці.
3. Аналіз стану і розвитку тваринництва.
4. Розв'язування тестів та задач.

Заняття 5. *Статистика продукції сільського господарства (2 год.).*

1. Склад продукції сільського господарства.
2. Валова продукція, проміжне споживання і валова додана вартість.
3. Розв'язування тестів та задач.

Заняття 6. *Статистика основних засобів сільського господарства (2 год.).*

1. Склад основних засобів сільського господарства.
2. Оцінка основних засобів.
3. Аналіз даних про основні засоби.
4. Розв'язування тестів та задач.

Заняття 7. *Статистика праці в сільському господарстві (2 год.).*

1. Чисельність працівників та оплата праці.
2. Аналіз даних про продуктивність праці в сільському господарстві.
3. Розв'язування тестів та задач.

Заняття 8. *Статистика виробничих затрат і собівартості продукції у сільському господарстві. Статистика реалізації сільськогосподарської продукції (2 год.).*

1. Структура собівартості продукції.
2. Аналіз собівартості продукції. сільського господарства.
3. Розрахунок індексів динаміки собівартості продукції.
4. Організація статистики реалізації сільськогосподарської продукції.
5. Розв'язування тестів та задач.

Заняття 9. *Підсумкове заняття (2 год.).*

1. Написання контрольної роботи.
2. Підбиття підсумків роботи студентів за семестр.

Завдання для самостійної роботи

Тема 2. Статистика землекористування та земельних угідь (2 год.)

1. Земельний кодекс: основні положення.
2. Земельний кадастр. Бонітування та економічна оцінка ґрунтів.

Контрольні питання:

1. Право на землю. Охорона земель.
2. Оцінка якості землі. Методологія розрахунку.

Тема 3. Статистика посівних площ сільськогосподарських культур (2 год.)

1. Класифікація посівних площ.
2. Основні облікові категорії посівних площ.

Контрольні питання:

1. Види посівних площ.
2. Особливості обліку окремих культур.

Тема 4. Статистика виробництва продукції рослинництва (2 год.)

1. Використання методів статистики в аналізі врожаю та врожайності.

Практичні завдання:

На основі статистичних даних по Україні та/або Львівській області здійснити статистичний аналіз та оцінку урожаю, урожайності основних сільськогосподарських культур. Зробити порівняльний аналіз рівнів урожайності по регіонах України та країнах світу.

Тема 5. Статистика багаторічних насаджень і агротехніки (1 год.)

1. Переписи багаторічних насаджень.

Контрольні питання:

1. Організація та методологія статистичних переписів багаторічних насаджень.
2. Основні результати перепису багаторічних насаджень.

Тема 6. Статистика чисельності, складу і відтворення сільськогосподарських тварин (2 год.)

1. Облік поголів'я худоби і птиці в господарствах населення.
2. Особливості обліку виробництва продукції тваринництва в господарствах населення і сільськогосподарських підприємствах.

Контрольні питання:

1. Організація перепису худоби у господарствах населення.

Тема 7. Статистика виробництва продукції тваринництва (2 год.)

1. Показники продуктивності сільськогосподарських тварин: методологія розрахунку.

2. Статистика зоотехнічних заходів.

Контрольні питання:

1. Аналіз показників виробництва продукції тваринництва та продуктивності худоби.

Практичні завдання:

На основі статистичних даних зробити аналіз продукції тваринництва, оцінити забезпеченість нею населення регіону, зробити міжрегіональні та міжнародні порівняння.

Тема 8. Статистика продукції сільського господарства (2 год.)

1. Розрахунок продукції рослинництва і тваринництва.
2. Особливості розрахунку матеріальних витрат у сільськогосподарських підприємствах і господарствах населення.

Контрольні питання:

1. Склад продукції рослинництва і тваринництва.
2. Методика розрахунку валового випуску, проміжного споживання і валової доданої вартості.

Тема 10. Особливості статистичних спостережень сільськогосподарського виробництва (4 год.)

1. Організація вибіркового спостереження виробництва сільськогосподарської продукції в господарствах населення.
2. Розповсюдження вибірових даних домогосподарств на генеральну сукупність.

Контрольні питання:

1. Етапи формування вибіркової сукупності.
2. Визначення вибіркової сукупності для трьох рівнів.
3. Методи розповсюдження вибірових даних на генеральну сукупність.

Перелік рекомендованої літератури

1. Вказівки щодо розрахунків продуктивності праці. К.: Держкомстат України.2000. –5с.
2. Е.В.Чекотовський. Основи статистики сільського господарства. Навч. посібник, 2001- 432с.
3. Елисеєва И.И., Юзбашев М.М. Общая теория статистики: Учебник /Под ред. И.И.Елисеевой. М.: Финансы и статистика, 1995.-368 с.
4. Єріна А.М., Пальян З.О. Теорія статистики: Практикум. -К.: Товариство "Знання", КОО,1997. -325 с.
5. І.Т. Мармоза. Практикум із сільськогосподарської статистики, навч. посібник, 2005 – 449с.
6. Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень №№ 4-сг, 29-сг Держкомстат України Київ, 2005 – 25с.
7. Інструкція з ведення погосподарського обліку в сільських (селищних) радах. К.: Держкомстат України.2005. –36с.
8. Інструкція щодо заповнення форм державних статистичних спостережень № 24-сг “Звіт про стан тваринництва” 24 – річна Держкомстат України, Київ, 2005 – 19с.
9. Інструментарій з розрахунку валового випуску, проміжного споживання і валової доданої вартості. К.: Держкомстат України.2000. –10с.
10. Керівництво для фахівця інтерв'ювання проведення вибіркового обстеження сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості, Держкомстат України, 2004, 32с.
11. Лапішко М.Л. Основи фінансово-статистичного аналізу економічних процесів. Підручник / М.Л. Лапішко – Львів: Світ, 1995. – 260 с.
12. Липпе Петер. Экономическая статистика. - Штутгарт: Из-во ФСУ, 1995.- 629 с.
13. Матеріали з організації проведення вибіркового обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у 2004 р., Держкомстат України, 2004, 40с.
14. Методика проведення поточних і річних розрахунків виробництва продукції тваринництва в усіх категоріях господарств, Держкомстат України, 2005, 60с.
15. Методика проведення поточних та річних розрахунків виробництва продукції рослинництва в усіх категоріях господарств, Держкомстат України, 2005, 37с.
16. Методичні вказівки з проведення статистичного спостереження за сільськогосподарською діяльністю населення. К.: Держкомстат України.2000. Частина I –17 с., частина II - 16с.
17. Методичні положення щодо розрахунку валової продукції сільського господарства у порівнянних цінах. К.: Держкомстат України.1997. –14с.

- 18.Методологічні, інструктивні та допоміжні матеріали з проведення статистичного спостереження за сільськогосподарською діяльністю населення. Держкомстат України., 2005, 145с.
- 19.Национальное счетоводство: Учебник /Под ред. Г.Д. Кулагиной. - М.: Финансы и статистика, 1996.-20л.
- 20.Про удосконалення обліку виробництва продукції рослинництва, Наказ Держкомстату України, 2003, 4с.
- 21.Про удосконалення системи статистичного обліку в сільському господарстві України. К.: Наказ Держкомстату України, Мінагрополітики України, Держкомзему України.2000. –15с.
- 22.Статистика сельского хозяйства /Под ред. У.-П. Райха, Р.Янко. Федеральное стат.управление Германии.,1996. –207с.
- 23.Статистика. Підручник, С.С. Герасименко та інші – К., КНЕУ, 1998 – 468с.
- 24.Статистика: навч. посібник/ [С.О. Матковський, О.С. Гринькевич, О.З. Сорочак та ін.]: за ред.. С.О. Матковського. – Львів: Світ, 2007. – 438 с.
- 25.Статистика: підручник/ [А.В.Головач, А.М. Єріна, О.В. Козирєв та ін.]; за ред. А.В.Головача, А.М. Єріної, О.В.Козирєва. – К.: Вища школа, 1993. – 623 с.
- 26.Стратегія розвитку Львівської області до 2015 р. Економіка. Суспільство. Середовище. Моніторинг за 2005–200_ роки Головне управління статистики у Львівській області. Наук. ред.: С.Матковський. – Львів, 2006. –2008. Періодичне видання.
- 27.Теория статистики: Учебник /Под ред. проф. Р.А. Шмойловой. - М.: Финансы и статистика, 1996.-464с.
- 28.Крамченко Л.І. Економічна статистика: навч. посібник. / Л.І. Крамченко, Н.П. Лутчин, Б.С. Москаль – Львів: Новий світ – 2000, 2004. – 360 с.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі „Положення про бальну систему оцінювання знань студентів із статистичних дисциплін”.

1. Поточний контроль

Результати поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 50 балів за активну участь в аудиторних заняттях, виконання встановлених видів робіт та самостійну роботу впродовж семестру.

П'ятдесят семестрових балів включають:

1. Усні відповіді, розв'язування задач, лабораторні роботи, тестування в ході проведення практичних занять (всього максимально 25 балів)

За практичне заняття студент максимально може отримати 5 балів.

У межах кожної теми студенти отримують бали за:

- розглянуті теоретичні питання або проведений статистичний аналіз відповідно до сформульованої теми;
- написання тестових завдань;
- розв'язування задач.

У кінці семестру всі отримані студентами бали за практичні заняття підсумовуються і діляться на їх кількість. Отриманий середній бал множиться на коефіцієнт рівний 5.

2. Підсумкову контрольну роботу, яка оцінюється в 20 балів.

3. Аналітичний реферат (5 балів).

За результатами поточного контролю:

✓ якщо студент набрав 26 балів і більше, він отримує залік;

✓ якщо загальна кількість набраних студентом балів менша за 26, то для отримання заліку він має можливість набрати бали безпосередньо на заліку, який відбувається у письмовій формі;

2. Підсумковий контроль

Екзаменаційний білет з дисципліни складається з:

▪ 10 тестових завдань, кожне з яких оцінюється в 2 бали;

▪ трьох задач, кожна по 10 балів, які включають

1. виконання розрахунку

- 2 бали (часткове – близько 30% з несуттєвими помилками);

- 4 бали (часткове – близько 60% з несуттєвими помилками);

- 6 балів (повне, без помилок).

2. наведення логічних формул розрахунку – 2 бали.

3. повне і правильне формулювання висновків – 2 бали.

За сумою балів, отриманих безпосередньо на заліку (іспиті) та протягом семестру, якщо вона більша за 51 бал, студент отримує залік, а для оцінювання іспиту використовуються наступні критерії:

<i>„незадовільно”</i>	- 0-50 балів;
<i>„задовільно”</i>	- 51-70 балів;
<i>„добре”</i>	- 71-89 балів;
<i>„відмінно”</i>	- 90-100 балів;

Розв’язки типових задач